

वद
Imp

(१६)

मुंबई विद्यापीठ

मागासवर्ग कक्ष

जा.कृ. बीसीसी/३०/३३५ /१९९७.
दिनांक :- २५ सप्टेंबर, १९९७.

परिपत्रक :

प्रति,

अध्यक्ष/सचिव,
सर्व वैश्विक संस्था व मंडळे,
प्राचार्य/संचालक,
सर्व संलग्नित अशासकीय महाविद्यालये व
मान्यताप्राप्त पदव्युत्तर शिक्षण संस्था.

- विषय : इतर मागासवर्गीय जातीमधील उन्नत आणि
पुगत व्यक्ती/गट [किमीलेअर] वगळून आरक्षणाचे
कायदे देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबत.
- संदर्भ : शासन निर्णय कृ. सीबीसी-१०९४/प्र.कृ. ८६/
मावक - ५, दिनांक. ५ जून, १९९७.
- वाचा : विद्यापीठ परिपत्रक कृ. बीसीसी/३०/४३६/१९९४
दिनांक. ३ सप्टेंबर, १९९४.

महोदय/महोदया,

इतर मागासवर्गीय जातीमधील उन्नत आणि पुगत व्यक्ती/गट [किमीलेअर]
वगळून आरक्षणाचे कायदे देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबत महाराष्ट्र शासन,
समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग यांनी क्रमांक सीबीसी-१०९४/
प्र.कृ. ८६/मावक-५, दिनांक ५ जून, १९९७ चा शासन निर्णय निर्गमित केला आहे.
[पुत सोबत जोडली आहे.] शासनाचा सदर निर्णय, दिनांक ३० ऑगस्ट, १९९७
रोजी झालेल्या व्यवस्थापन परिषदेपुढे [बाब क्रमांक २५] ठेऊन असे ठरविण्यात
आले की, इतर मागासवर्गीय जातीमधील उन्नत आणि पुगत व्यक्ती/गट
[किमीलेअर] वगळून आरक्षणाचे कायदे देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबत
महाराष्ट्र शासनाचा दिनांक ५ जून, १९९७ रोजी निर्गमित केलेला शासन निर्णय
विद्यापीठ व संलग्नित अशासकीय महाविद्यालयातील शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांनाही
जसेच्या तसे लागू करण्यासाठी श्री. अ. मग. भट्टलवार, अवर सचिव,
महाराष्ट्र शासन यांनी दिनांक २३ जून, १९९७ अन्वये अग्रेषित केलेला शासन
निर्णय स्वीकारण्यात यावा.

.....२/-

वरील ठरावानुसार असे कळविण्यात येते की, इतर मागासवर्गीय जाती मधील उत्तम आणि प्रगत व्यक्ती/गट [किमीलेअर] वगळून आरक्षणाचे फायदे देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबत विद्यापीठ परिपत्रकाची अंमलबजावणी करताना शासन निर्णय दिनांक १५ जुलै, १९९७ मधील आदेश लक्षात घेऊन कार्यवाही करावी.

आपला,

सही/-

प्रा. म. सी. कांबळी,
प्रभारी कुलसचिव.

.....३/-

- पुन, योग्य त्या कार्यवाहीसाठी अभिवादनपूर्वक अग्रेषित.
- अ. १. संचालक, रसायन तंत्र विभाग, मुंबई विद्यापीठ [स्वायत्त].
२. संचालक, जमनालाल बजाज व्यवस्थापन शिक्षण संस्था, मुंबई-२०.
- ब. पुन माहितीसाठी व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.
१. संचालक, महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ.
२. संचालक/प्रमुख विद्यापीठ विभाग, प्राचार्य, सर. ज.जी. वास्तुशास्त्र महाविद्यालय.
३. संचालक, पश्चिम क्षेत्रीय उपकरण केंद्र.
४. अधिष्ठाता, सर्व विद्या शाखा.
५. संचालक, गरवारे व्यवसाय शिक्षण व विकास संस्था.
६. ग्रंथपाल, मुंबई विद्यापीठ ग्रंथालय.
७. पीठासन अधिकारी, मुंबई विद्यापीठ व एस.एन.डी.टी. महिला विद्यापीठ, व महाविद्यालय लवाद न्यायाधिकरण.
८. व्यवस्थापन परिषदेचे सर्व सदस्य.
९. मानद विधी सल्लागार, मुंबई विद्यापीठ.
- क. १. सचिव, महाराष्ट्र शासन, उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. सहसंचालक, उच्च शिक्षण, मुंबई.
- ड. १. विद्यापीठातील सर्व उपकुलसचिव व सर्व सहाय्यक कुलसचिव.
२. सहाय्यक कुलसचिव, विद्यापीठ प्रशासकीय उपकेंद्र, रत्नागिरी.
३. कुलसचिवांच्या कार्यालयातील विविध विभागाचे प्रमुख.
४. उप प्रादेशीक सेवायोजन अधिकारी, विद्यापीठ सेवायोजन आणि मार्गदर्शन केंद्र.
५. सुरक्षा अधिकारी व सर्व सहाय्यक सुरक्षा अधिकारी.
६. स्वीय सहाय्यक १. कुलगुरु २. प्र-कुलगुरु ३. कुलसचिव.
७. अभिलेखा [रेकॉर्ड] विभाग १० प्रती.
- इ. १. सचिव, अशासकीय महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांची समिती, व्दारा श्री. चिनाई वाणिज्य व अर्थशास्त्र महाविद्यालय, डॉ. एस राधाकृष्णन मार्ग, अंधेरी [पूर्व], मुंबई ४०० ०६९.
२. सरचिटणीस, मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक संघ, विद्यापीठ विद्यार्थी भवन, बी रोड, चर्चगेट, मुंबई ४०० ०२० [दोन प्रती].
३. महाराष्ट्र अंडर प्रिव्हिलेज्ड टिचर्स असोसिएशन, ५/७७, आझाद नगर, अंधेरी [प.], मुंबई ४०० ०५८.

मुंबई,
दि. २५ सप्टेंबर, १९९७.

सही/-
[प्र. म. सी. कांबळी]
प्रभारी कुलसचिव.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक: युएसजी-१३१७/[४३८७]-विशि-४
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
मंत्रालय विस्तार भवन,
मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक: २३ जुलै, १९९७.

प्रति,

शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण
सर्व विद्यापीठांचे कुलसचिव मुंबई.

विषय : इतर मागासवर्गीय जातीमधील उन्नत आणि प्रगत
व्यक्ती/गट [किमीलेअर] काढून आरक्षणाचे फायदे
देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबत.....

शासन निर्णय समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग क्र. सीबीसी-
१०९४/प्र. क्र. ८६/मावक-५, दिनांक ५ जून, १९९७ अन्वये उपरोक्त विषयाबाबत
आदेश निर्गमित केले आहेत. सदर शासन निर्णयाची प्रत सोबत जोडली आहे.

उपरोक्त आदेश विद्यापीठीय व संलग्नित अशासकीय महाविद्यालयांतील
शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांनाही जसेच्या तसे लागू करण्यात येत आहेत.

शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण यांना विनंती की, सदर आदेश संबंधितांच्या
निदर्शनास आणून द्यावेत व त्याची योग्य ती अंमलबजावणी होते की नाही,
याची खातरजमा करण्यात यावी.

सही/-

[अ. मा. भटलवार]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

[सोबत, शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक : सी.बी.सी.-१०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५, दिनांक ५ जून, १९९७ ची इतर मागासवर्गीय जातींमधील उत्तम आणि प्रगत व्यक्ती/गट [क्रीमीलेअर] वगळून आरक्षणाचे फायदे देण्याबाबत निकष निश्चित करण्याबाबतची प्रत]

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक: संकीर्ण १०९७/[१६४/९७] समन्वय
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक: १५ जुलै, १९९७.

प्रति,

सहसचिव,]
सर्व उपसचिव,]
सर्व अवर सचिव,] उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
सर्व कार्यासन अधिकारी]
शिक्षण संचालक [उच्च शिक्षण], महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सेवायोजन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, कोकण भवन, नवी मुंबई.
कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
मंत्रालय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
राज्य प्रशासकीय व्यवसाय शिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

यांना माहितीसाठी अग्रेषित.

सही/-

[सु. व. पडवळ]

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

इतर मागासवर्गीय जातींमधील उन्नत आणि
पूगत व्यक्ती/गट [किमीलेअर] वगळून
आरक्षणाचे फायदे देण्याबाबत निकष निश्चित
करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सीबीसी-१०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५
पंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२. दिनांक.५ जून, १९९७

वाचा :- शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग,
क्रमांक : सीबीसी-१०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५,
दिनांक: १६ जून, १९९४.

प्रस्तावना :-

शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग, क्रमांक:
सीबीसी १०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५, दिनांक १६ जून, १९९४ अन्वये महाराष्ट्र
राज्यातील इतर मागासवर्ग, भटक्या जमातीतील धनगर व वंजारी व त्यांच्या
तत्सम जाती या प्रवर्गातील उन्नत आणि पूगत व्यक्ती/गट वगळून आरक्षणाचे फायदे
देण्याबाबत निकष निश्चित करण्यात आले होते.

२. सार्वजनिक उपक्रम, विद्यापीठ, बँका, आयुर्विमा महामंडळ वगैरे मध्ये जे
अधिकारी कार्यरत होते त्यांना उत्पन्नाच्या निकष लागू केल्यामुळे त्यांच्या पाल्यांना
आरक्षणाचा लाभ घेता येत होता. मात्र केंद्र व राज्य शासनाने जे वर्ग-१ या
श्रेणीतील अधिकारी, आईवडिल दोन्हीही वर्ग-२ या श्रेणीतील अधिकारी होते व
जे अधिकारी सरळ सेवेने वर्ग-२ या श्रेणीमध्ये होता व वयाच्या ४० व्या वर्षापूर्वी
वर्ग-१ या श्रेणीमध्ये पदोन्नती झालेला होता, अशा अधिका-यांचे वार्षिक उत्पन्न
मागील ३ वर्षांमध्ये स्पष्ट १ लाखाच्या आत असले तरी त्यांच्या पाल्यांना आरक्षणाचा
लाभ घेता येत नव्हता. मात्र सार्वजनिक उपक्रम विद्यापीठ वगैरेमध्ये जी पदे
शासनातील पदांशी समतुल्य असतांना देखील बँका व विद्यापीठ येथील अधिका-यांच्या
पाल्यांना उत्पन्नाच्या निकषामुळे लाभ घेता येत होता व शासनातील अधिका-यांच्या
पाल्यांना त्यांच्या पालकांचा दर्जा निश्चित केल्यामुळे वार्षिक उत्पन्न स्पष्ट १
लाखाच्या आत असताना देखील ते फायद्यापासून वंचित राहिलेले होते. ही
विमंगती दूर करण्याच्या दृष्टीने सदरचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

३. आरक्षणाचा लाभ देताना मागील ३ वर्षांमध्ये दरवर्षी ज्यांचे वार्षिक
उत्पन्न स्पष्ट १ लाख किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे अशा प्रकारचा निकष निश्चित
केला होता. दर ३ वर्षांनी स्पष्टाचे मूल्य विचारात घेऊन त्यामध्ये बदल होऊ
शकतो, याचा विचार करून उत्पन्नाच्या निकषाची मर्यादा बदलण्याचा प्रस्ताव
शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: सीबीसी १०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५, दिनांक १६ जून, १९९४ अन्वये केंद्र व राज्य शासनातील वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यांना उत्पन्नाचा निकष न लावता त्यांचा केवळ दर्जा हा विचारात घेतला होता. त्यामुळे त्यांचे उत्पन्न सध्या १ लाखाच्या आत असले तरी त्यांच्या पाल्यांना फायदा मिळत नव्हता. मात्र विद्यापीठ, बँका, सार्वजनिक उपक्रम येथे शासनातील पदांशी समकक्ष असलेल्या पदावर काम करीत असलेल्यांच्या पाल्यांना मात्र तो फायदा घेता येत होता. ही विसंगती दूर करण्यात येत आहे व राज्य व केंद्र शासनातील वर्ग-१ व वर्ग-२ ह्या श्रेणीतील अधिका-यांना उत्पन्नाचा निकष लागू करण्यात येत आहे.

२. ज्या व्यक्तींचे उत्पन्न मागील ३ वर्षांमध्ये सध्या १ लाखाच्या आत होते त्यांना आरक्षणाचा लाभ मिळत होना. ही मर्यादा दर ३ वर्षांनी बदलावयाची असल्यामुळे व आता ३ वर्षे पूर्ण झाली असल्याने सध्या १ लाखावरून सध्या २ लाख अशी मर्यादा निश्चित करण्यात येत आहे. ज्यांचे उत्पन्न मागील ३ वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी सध्या २ लाख किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे अशांना आरक्षणाचा लाभ मिळणार नाही.

३. सध्या २ लाख ही मर्यादा पुढील ३ वर्षांपर्यंत अंमलात राहिल.

४. महाराष्ट्र राज्यातील सवलती व फायदे घेताना सदरहू उत्पन्नाच्या निकषाच्या आधारे उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्यास जातीचा दाखला देण्यात यावा.

५. दिनांक १६ जून, १९९४ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेले निकष रद्द करून सोबतच्या परिच्छेदात सुधारीत स्वस्मात उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गट ठरविण्याबाबतचे निकष निश्चित करण्यात आले आहेत.

६. महाराष्ट्र राज्यामध्ये जी इतर मागासवर्ग भटक्या जमातीतील धनगर व वंजारी व त्यांच्या तत्सम जाती यांची यादी घोषित केलेली आहे. त्या यादीतील जातीच्या व्यक्तींना महाराष्ट्रातील लाभ घेता येईल. उत्पन्नाचे निकष महाराष्ट्र राज्यातर्फे दिल्या जाणा-या सवलतींकरिता लागू आहेत.

७. केंद्र शासनाचे आरक्षण विषयक फायदे घेताना उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गट बाबतचे जे निकष केंद्राने लागू केले आहेत व केंद्र शासनाने महाराष्ट्राशी संबंधित जी इतर मागासवर्गांची यादी निश्चित केली आहे त्यांना लागू राहतील.

८. सदरहू आदेश त्वरित परिणामाने लागू करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सही/-

[स.नु. गावोत]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

कर्णारीचे वर्णन

१.

उत्सव व पणव व्यक्ती/गट निर्णयित करण्याचे निष्पन्न
आरक्षणानुन ज्यांना व्हावले आहे त्यांची यादी

२.

१]सांविधानिक पदे

उत्पन्नाचा निकष

३.

२]सेवाविषयक कर्णारी
अ]गट "अ"/वर्ग-१
अधिकारी,
अखिल भारतीय सेवा
आणि राज्य सेवा
[सरकीवग]

- [अ] भारताचा राज्यपती
[ब] भारताचा उपराष्ट्रपती
[क] सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश
[ड] केंद्रीय लोकसेवा आयोग, राज्य लोकसेवा आयोग, मुख्य निवडणूक आयोग,
भारताचे नियंत्रक व महालेखा निरीक्षक
[इ] सांविधानात नमूद केल्यानुसार तथा प्रकारची धारण केलेली पदे
यांची मूले/माली
[१] आई-वडील दोन्हीही वर्ग-१ ह्या श्रेणीतील अधिकारी आहेत.
[२] आई-वडीलांपैकी एकजण वर्ग-१ ह्या श्रेणीतील अधिकारी आहेत.
[३] आई-वडील दोन्हीही वर्ग-१ ये अधिकारी आहेत, परंतु त्यापैकी
एकाचा मृत्यू झालेला आहे किंवा वैकीयदृष्ट्या काम करण्यासाठी
असमर्थ ठरविला गेला आहे.
[४] आई-वडीलांपैकी एक वर्ग-१ ह्या श्रेणीतील अधिकारी आहे आणि
त्यापैकी एकाचा मृत्यू झालेला आहे किंवा काम स्वस्थी काम
करण्यासाठी वैकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविले गेले आहे आणि
घटना घडण्यापूर्वी त्यांनी मनोसारख्या आंतरराष्ट्रीय संघटनेकडे
कमीत कमी ५ वर्षे काम केलेले आहे.
[५] आई-वडील दोन्ही वर्ग-१ ह्या श्रेणीचे अधिकारी आहेत व दोन्हीही
मृत्यू पावले आहेत किंवा कामसंस्थी काम करण्यासाठी वैकीय-
दृष्ट्या अपात्र ठरविले आहेत आणि घटना घडण्यापूर्वी त्यांनी
आंतरराष्ट्रीय संघटनेकडे कमीत कमी ५ वर्षे काम केलेले आहे.

मागील तीन वर्गामध्ये प्रत्येक वर्ग
मध्ये २ लाक्षापेक्षा जास्त उत्पन्न
अर्जांस त्यांच्या मूला-मूलींना
आरक्षण व इतर सोयी स्वतः
निम्नकार नाहीत.

[६] आई-वडिलांपैकी दोघेही वर्ग-१ ह्या श्रेणीतील अधिकारी होते आणि

दोघांचा मृत्यू झालेला आहे किंवा वैधकीयदृष्ट्या कायमस्वस्पी अस्तमर्थ ठरविले आहेत.

[७] जी महिला इतर मागासवर्गीयपैकी आहे व तिने वर्ग-१ च्या अधिका-याबरोबर विवाह केलेला आहे तर तो स्वतः आरक्षित असलेल्या पदाकरिता अर्ज करू शकते.

[१] आई-वडिल दोघेही वर्ग-२ ह्या श्रेणीतील अधिकारी आहेत.]

[२] आई-वडिलांपैकी दोघेही वर्ग-२ ह्या श्रेणीतील अधिकारी होते.]

त्यापैकी एकाचा मृत्यू झालेला आहे किंवा वैधकीयदृष्ट्या काम करण्यास अस्तमर्थ ठरविले गेले आहे आणि अशी घटना घडण्यापूर्वी त्यांनी युनोसारख्या आंतरराष्ट्रीय संघटनेमध्ये ५ वर्षे इतकी सेवा केलेली आहे.]

[३] आई-वडिलांपैकी एक वर्ग-१ ह्या श्रेणीतील अधिकारी आहे व]

आई-वडिलांपैकी कोणीही वर्ग-२ ह्या श्रेणीतील अधिकारी]

होते व ते मृत्यू पावले किंवा काम करण्यास कायमस्वस्पी]

वैधकीयदृष्ट्या अस्तमर्थ ठरविले आहेत.]

[४] आई-वडिलांपैकी दोघेही वर्ग-२ ह्या श्रेणीतील अधिकारी होते.]

त्यापैकी एकाचा मृत्यू झाला आहे किंवा कायमस्वस्पी वैधकीय-]

दृष्ट्या अस्तमर्थ ठरविले आहे. ही घटना घडण्यापूर्वी जर त्यांनी]

त्यापैकी एकाने आंतरराष्ट्रीय संघटनेमध्ये कमीत कमी ५ वर्षे]

सेवा केली आहे.]

उत्पन्नाचा निकाष लागू आहे.

मागील ३ वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी]

स्ये २ लाखापेक्षा जास्त उत्पन्न]

अस्तथास त्यांच्या मुला-मुलींना]

आरक्षण व इतर सोयी सवलती]

भिन्नधार नाहीत.]

ब) गट "ब" केंद्र व राज्य]

नासनाचे वर्ग-२ चे]

अधिकारी "सरबसेवा"]

१.

२.

३.

क) सार्वजनिक उपकरणातील कर्मचारी

वरील प्रवर्गात अ आणि ब येथे विशद केलेले निकष हे योग्य ते बदल करून योग्य त्या फेरफारासह सार्वजनिक उपक्रम, बँका, विमा संस्था, विद्यापीठे इत्यादी मधील समकक्ष तथा तुलना योग्य पदे धारण करणा-या अधिका-यांना आणि खाजगी व्यवसायातील समकक्ष तथा तुलनायोग्य पदांना, या संस्थांतील समकक्ष तथा तुलना योग्य पदांच्या पूर्णबित्त पुनर्मुल्यांकनांच्या अधीन राहून.

प्रागील ३ वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी स्पष्ट २ लाखपेक्षा जास्त उत्पन्न असल्यास त्यांच्या मुला-मुलींना आरक्षण व इतर सोयी स्वलती मिळणार नाहीत.

३] लष्कर व निम लष्करी तलनागरी पदे धारण केलेल्या व्यक्तींचा समावेश नाही]

प्रागील ३ वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी स्पष्ट २ लाखपेक्षा जास्त उत्पन्न असल्यास त्यांच्या मुला-मुलींना आरक्षण व इतर सोयी स्वलती मिळणार नाहीत.

४] १. उद्योग व व्यापारात असलेला व्यावसायिक वर्ग

ज्या व्यक्ती डॉक्टर, वकील, चार्टर्ड अकाउंटंट, आयकर तल्लागार, वित्तीय व व्यवस्थापकीय तल्लागार, शल्यचिकित्सक, अभि-प्रांशिकी, वास्तुशास्त्रज्ञ, तंत्रज्ञानिक, चित्रपट कलाकार, लेखक, नाटककार आणि इतर या सारखे व्यावसायिक तज्ज्ञ प्राप्त केले.

प्रागील तीन वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी दोन लाखपेक्षा जास्त उत्पन्न असल्यास त्यांच्या मुला-मुलींना आरक्षण व इतर सोयी स्वलती मिळणार नाहीत.

२. व्यापार, धंदा व उद्योगात असलेला व्यक्ती.

पती किंवा पत्नीवैकी रुजवण व्यवसाय करित असले व त्यावैकी रुजवण वर्ग-२ चा अधिकारी किंवा त्या खानच्या पदांवर काम करित असल्यास व्यवसायाचे उत्पन्न आरक्षणाचा लाभ घेताना उत्पन्न म्हणून समावायाचे आहे. व नोकरी करित असल्यापासून जे उत्पन्न घेईल ते कर्मचाऱ्यांचे आहे.

५. मालमत्ता धारक
अ] शेत जमीनधारक

- १] कलाल शेती धारणा संदर्भातील अधिनियमातील बागायत क्षेत्रधारणेच्या पात्र मर्यादेच्या ८५ टक्के पर्यंत क्षेत्र धारण करणा-या व्यक्तींना उन्नत आणि पुरात व्यक्ती अथवा गट म्हणून गणले जाणार नाही.
- २] ज्या व्यक्तींच्या धारण केलेल्या क्षेत्रात विहिरे बागायत क्षेत्र आहे. त्या व्यक्तींबाबत असे विहिरे बागायत क्षेत्र बागायत न धरता जिरायत धरले जाईल. कारण सर्व साधारणतः विहिरी मधून मुबलक स्वस्यात पाणी उपलब्ध होत नाही. म्हणून त्यांना उन्नत आणि पुरात व्यक्ती/गट गणले जाणार नाही.

ब] बागायतगार

३. मागील ३ वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी सप्टे ३ लाक्षपेक्षा जास्तीत जास्त उत्पन्न असल्यास त्याच्या मुला-मुलींना आरक्षण व इतर सोयी सवलती मिळणार नाहीत.

क] रिकामी जागा किंवा नागरी भागातील इमारती किंवा नागरी भागाला जोडून असलेल्या गावातील इमारती धारकांना

इमारत ही रहिवासी, औद्योगिक किंवा व्यापार कारणास्तव आणि नोन किंवा दोनपेक्षा अधिक कारणास्तव वापरणात यावी.